

Державний архів Харківської області

Старобільська повітова переписна комісія,
м. Старобільськ Харківської губернії

1896 рік

листопад 1897 року

Фонд № 234
опис № 1
справ постійного зберігання

за 1896-1897 роки

Передмова до опису № 1

фонду № 234, Старобільська повітова переписна комісія, м. Старобільськ Харківської губернії

Старобільська повітова переписна комісія створена у 1896 році відповідно до “Положення про Перший загальний перепис населення Російської імперії” від 03 червня 1895 р.

Загальний перепис мав на меті підрахувати чисельність, склад і місцевий розподіл населення. Перепису підлягали всі жителі Російської імперії, незалежно від статі, віку, стану, віросповідання та громадянства.

Згідно з “Положенням” при переписі фіксувалися наступні відомості: а) ім'я, по батькові та прізвище або прізвисько; б) сімейний стан (неодружений, одружений, вдівець, розлучений); в) стосунок до господаря (родич, свояк, годованець, мешканець, прислуга, працівник і т. п.), а також взаємні сімейні стосунки осіб, що не належали до родини господаря; г) стать; г) вік; д) стан; е) віросповідання; є) місце народження; ж) місце постійного проживання або місце прописки, а для іноземців, крім того, і підданство; з) місце постійного перебування; и) рідна мова; і) грамотність; ї) заняття, ремесло, промисел; й) найважливіші фізичні вади: сліпота, глухота, глухонімота, душевні хвороби.

Переписні аркуші друкувалися російською мовою. Для місцевостей, де населення переважно спілкувалося іншими мовами, допускалося додруковування на переписних аркушах перекладу, поряд із заголовками та текстами російською мовою.

Загальне керівництво підготовчими роботами з проведення перепису населення було покладено на Головну переписну комісію Міністерства внутрішніх справ Російської імперії.

В губерніях, повітах і великих містах були засновані комісії. Головами губернських комісій призначалися губернатори, які були зобов'язані організувати губернські комісії не пізніше 1 жовтня 1896 р., а повітові — до 5 жовтня 1896 р. Губернські комісії повинні були контролювати правильну і своєчасну розсилку переписних бланків.

Повітові і міські комісії повинні були:

розділяти повіти і міста на переписні ділянки та обирати їх завідувачів;

визначати чисельність рахувальників на кожній ділянці;

постачати рахувальникам необхідні інструкції і бланки;

розподіляти між ділянками виділені для роботи суми;

вирішувати непорозуміння, розглядати скарги на неправильні дії осіб, які проводили перепис.

Повітові переписні комісії очолювалися повітовими предводителями дворянства. До складу повітової комісії входили повітовий справник, повітовий військовий начальник, податний інспектор, голова повітової земської управи, гласний повітового земського зібрання, міський голова або міський староста. В містах, де існували окремі міські поліцейські управління, до складу комісії входив також поліцмейстер.

Перепис проводився станом на 28 січня 1897 року. Переписні аркуші заповнювалися заздалегідь. У сільській місцевості аркуші заповнювалися рахувальником за 20-30 днів до дня перепису, а в містах аркуші роздавали господарям квартир за 5-10 днів до початку перепису. Починаючи з дня перепису рахувальники знову обходили свої ділянки, уточнювали відомості і вносили в заповнені аркуші зміни, які відбулися в складі сім'ї господарств після їх першого відвідування. На це відводилося в сільській місцевості 4, а в містах — 2 дні. Потім протягом 4-5 днів рахувальники приводили матеріали в остаточний порядок і здавали їх завідувачу переписної ділянки.

Старобільська повітова переписна комісія ліквідована у листопаді 1897 р.

До Державного архіву Харківської області документи Старобільської повітової переписної комісії надійшли у 1927 році за здавальним описом у кількості 3 (три) справи за 1896-1897 роки, укладеним в одному примірнику.

У 1951 році було виявлено одну необліковану справу, яку було внесено до опису справою № 4 (акт від 10.10.1951 р.).

У 1950, 1972, 1998, 2020 роках було проведено перевіряння наявності і фізичного стану документів даного фонду (акти від 30.08.1950 р. № 1; 21.06.1972 р. № 2; 10.02.1998 р. № 3; 26.11.2020 р. № 4).

У серпні 2006 року було проведено роботу з виявлення унікальних документів; у результаті виконаної роботи унікальних документів не виявлено.

У червні 2021 року проведено удосконалення опису за 1896-1897 роки у зв'язку з тим, що опис був укладений в одному примірнику та не відповідав сучасним вимогам.

До фонду складено історичну довідку, а до опису – передмову. У процесі роботи уточнено та відредаговано заголовки справ, уточнено крайні дати документів та кількість аркушів у справах.

До удосконаленого опису № 1 справ постійного зберігання внесено листування Старобільської повітової переписної комісії з канцелярією Харківського губернатора, земськими начальниками ділянок Старобільського повіту про проведення перепису населення в Старобільському повіті, про надання та перевірку списків поселень

Старобільського повіту Харківської губернії, про надання переписних відомостей, а також нормативно-методичні документи (положення, інструкції, порядок, настанови, роз'яснення) про проведення загального перепису населення. У справах також зберігаються списки поселень Старобільського повіту Харківської губернії, із зазначенням кількості мешканців; відомості для підрахунку населення по переписних дільницях Старобільського повіту Харківської губернії; циркуляри Головної переписної комісії; списки рахувальників по переписних дільницях Старобільського повіту Харківської губернії; відомості про власників будинків та подвір'їв, які входили до складу сільських товариств.

Здавальний опис № 1 внесено до удосконаленого опису справою № 5.

Головний спеціаліст

Юлія ГРИНЬОВА

09.06.2021

Державний архів
Харківської області

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Державного архіву
Харківської області

_____ Євген КУЩ
_____ 2021 р.

Фонд № 234
ОПИС № 1
справ постійного зберігання
за 1896-1897 роки

№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи (тому, частини)	Крайні дати документів в справі (тому, частини)	Кількість аркушів в у справі (томі, частині)	Примітки
1	2	3	4	5	6
1		Листування Старобільської повітової переписної комісії з канцелярією Харківського губернатора, земськими начальниками діляниць Старобільського повіту про надання та перевірку списків поселень Старобільського повіту Харківської губернії. У справі зберігаються списки поселень Старобільського повіту Харківської губернії, із зазначенням кількості мешканців.	1896-1897 р.	46	
2		Листування Старобільської повітової переписної комісії з канцелярією Харківського губернатора, земськими начальниками діляниць Старобільського повіту про надання переписних відомостей.	1896-1897 р.	146	

1	2	3	4	5	6
		У справі зберігаються відомості для підрахунку населення по переписних дільницях Старобільського повіту Харківської губернії.			
3		Нормативно-методичні документи Головної переписної комісії (положення, інструкції, порядок, настанови, роз'яснення, листування) про проведення загального перепису населення. У справі зберігаються циркуляри Головної переписної комісії; списки рахувальників по переписних дільницях Старобільського повіту Харківської губернії.	1896-1897 рр.	204	
4		Листування Старобільської повітової переписної комісії з канцелярією Харківського губернатора, земськими начальниками дільниць Старобільського повіту про проведення перепису населення в Старобільському повіті та нормативно-методичні документи (інструкції, настанови, роз'яснення) про проведення загального перепису населення. У справі зберігаються відомості про власників будинків та подвір'їв, які входять до складу сільських товариств.	1896-1897 рр.	115	

1	2	3	4	5	6
5		Здавальний опис № 1 за 1896-1897 роки		1	

До опису внесено 5 (п'ять) справ, з № 1 по № 5, у тому числі:
літерні номери — немає, пропущені номери — немає.

Головний спеціаліст відділу організації
та координації архівної справи, обліку
та довідкового апарату

Юлія ГРИНЬОВА

09 червня 2021 року

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕПК
Державного архіву Харківської області
від 30 червня 2021 року № __6_

Секретар ЕПК _____ Тетяна РІДНА